

EL LLENGUATGE

Relatiu i infinitiu (II)

Encara que no existeix, segurament, una frontera prou definida entre el *que* merament conjuntiu i el *que* relatiu (no endebades no es tracta pas de formes coincidents sinó d'un mateix mot que ha desenvolupat funcions diferents), no sembla pas desencertat d'analitzar com un terme relatiu el mot *que* del conjunt *tenir res que fer*, del qual Fabra, tal com deïem ahir, diu que li és preferible el conjunt *tenir res a fer*. Si, en conjunts com és ara *tenir-res que fer* (o *res que dir*, *res que veure*, etc.), en lloc del verb *fer*, que és de règim directe, el verb de l'oració subordinada és de règim preposicional, la condició de terme relatiu del mot d'enllaç es fa sens dubte més evident, car la presència de la preposició obliga a recórrer al mot fort *què* en lloc de *que*: *tenir res de què parlar*, *tenir res a què dedicar-se*, *tenir res en què pensar*. Anàlogament, amb d'altres antecedents en lloc de *res*, tindriem *assumptes de què tractar*, *records en què complaure's*, *peticions a què accedir*, *coses de què riure's*, *actes de què penedir-se*, així com, substituïnt el relatiu fort *què* pel relatiu compost —que pot usar-se, amb un grup nominal com a antecedent, amb el mateix valor—, *assumptes dels quals tractar*, *records en els quals complaure's*, *peticions a les quals accedir*, etc.

Però caldria veure fins a quin punt aquestes construccions són admissibles, és a dir, fins a quin punt el verb en infinitiu admet d'ésser subordinat per mitjà d'un terme relatiu. En alguns casos, talment com Fabra deia que *tenir res a dir* és preferible a *tenir res que dir*, considerariem preferible l'ús de la preposició *a*: *No hi ha més assumptes a tractar* (en lloc de *No hi ha més assumptes de què tractar*), però en la majoria optariem segurament per l'ús d'un verb auxiliar (com *caldre*, *convenir*, *voler*, *poder*, *haver de*, *importar*, etc.), combinat amb l'infinitiu: *No tenen res a què es puguin dedicar*, *No tinc res en què hagi de pensar*, *Té molts records en què es pot complaure*, *S'han rebut moltes peticions a què convé accedir*, *Hi ha moltes coses de què hom es pot riure*, *Són actes de què cal penedir-se*. En el cas d'oracions com *Ignoren de què parlar*, o *No saben a què dedicar-se* o *No sé de què tractar*, en els quals trobem també els conjunts *de què i a què* introduint un infinitiu, es tracta d'oracions interrogatives indirectes, que tenen una estructura diferent.

Albert Jané